

Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO PRAVDE

Босна и Херцеговина
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

**IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU PRAVILA ZA
KONSULTACIJE U IZRADI PRAVNIH PROPISA ZA 2017.GODINU**

Sarajevo, mart 2018.

SADRŽAJ

<i>PREDGOVOR</i>	3
<i>SAŽETAK</i>	4
<i>CILJEVI IZVJEŠTAJA</i>	4
<i>METODOLOGIJA</i>	5
<i>ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA KONSULTACIJE</i>	5
<i>KONSULTACIJE U PRAKSI</i>	8
<i>Evidencija zainteresovanih organizacija civilnog društva i pojedinaca</i>	9
<i>Javnost normativno-pravnih aktivnosti</i>	10
<i>Ishod konsultacija</i>	12
<i>Preporuke institucija</i>	13
<i>ZAKLJUČCI</i>	14
<i>PREPORUKE</i>	15

PREDGOVOR

Saradnja institucija vlasti sa javnošću prilikom izrade propisa dokaz je odgovornosti i transparentnosti svake institucije i jedna je od osnovnih vrijednosti demokratskih društava. Sa zadovoljstvom se može primijetiti da institucije Bosne i Hercegovine iz godine u godinu ostvaruju napredak na ovom planu, a Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je dalo svoj doprinos stvarajući pravni okvir i omogućivši prostor za različite vidove konsultacija.

Jedan od njih je svakako i web aplikacija eKonsultacije koja predstavlja primjer dobre prakse u Bosni i Hercegovini, ali i regionu. Sve veći broj institucija koristi ovu web aplikaciju i putem nje dolazi do stavova i mišljenja građana, pravnih lica i stručne javnosti. Web aplikacija omogućava pravovremeno i potpuno informisanje javnosti o planovima, izradi javnih politika i pravnih propisa.

Iako je na normativnom i institucionalnom planu stvoren solidan okvir za konsultacije, institucije se suočavaju sa slabim odzivom javnosti i malim brojem prijedloga i primjedbi. Promoviranje konsultacija i povećanje interesovanja za učešće u donošenju propisa, ključni je prioritet za naredni period kojem će Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, ali i svaka institucija pojedinačno posvetiti dužnu pažnju.

U aktivnostima konsultacija i usavršavanju web aplikacije i ove godine na raspolaganju je bila ekspertna pomoć projekta „Izgradnja kapaciteta institucija vlasti za učestvovanje u dijalogu sa civilnim društvom“ (CBGI) koji finansira Evropska unija.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je u skladu sa obavezama izvještavanja o provođenju Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH“ br. 5/17) (u daljem tekstu: Pravila) pripremlilo ovaj izvještaj koje sadrži pregled ključnih rezultata primjene pomenutih Pravila u 2017. godini, sa identifikovanim izazovima i preporukama za njihovo prevazilaženje. Zaključci i preporuke izvještaja koristiće se za dalje unapređenje provođenja Pravila i povećano učešće građana i organizacija civilnog društva u postupcima razvoja i izrade javnih politika i propisa te praćenja i procjene njihovog provođenja.

SAŽETAK

Učešće javnosti u procesima izrade pravnih propisa propisano je Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine, a detaljno uređeno Pravilima. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je u decembru 2016. usvojilo nova Pravila, kako bi uz raniji okvir za konsultacije, normirao i upravljanje web aplikacijom eKonsultacije i proširio oblike obaveznih minimalnih konsultacija u izradi pravnih propisa i drugih akata. Web aplikacija eKonsultacije u funkciji je još od aprila 2016. godine i kontinuirano se usavršava kako bi postala efikasan kanal za učešće stručne i druge zainteresovane javnosti u izradi pravnih propisa.

U vrijeme izrade ovog izvještaja web aplikaciju eKonsultacije koristi 39 institucija, što je značajno povećanje u odnosu na 2016. godinu kada je aplikaciju koristilo 25 institucija. Evidentan je i proaktivniji odnos institucija prema procesu javnih konsultacija i korištenju web aplikacije eKonsultacije. U 2017. godini institucije Bosne i Hercegovine su ukupno sprovele 111 konsultacija u izradi pravnih propisa i drugih akata, te je objavljeno 106 izvještaja o provedenim konsultacijama.

Sve institucije Bosne i Hercegovine su imenovala koordinate i zamjenike koordinatora konsultacija (ukupno 68 koordinatora i zamjenika koordinatora za konsultacije), osim Ministarstva komunikacija i transporta BiH, gdje je imenovanje bilo u toku, te je ukupno imenovano 129 voditelja konsultacija po institucijama. Ipak, broj registrovanih pravnih i fizičkih lica zainteresovanih za aktivnosti institucija i izradu propisa još uvijek je mali. Većina institucija Bosne i Hercegovine ima manje od 50 registrovanih korisnika web aplikacije eKonsultacije radi čega je u narednom periodu potrebno vršiti dodatnu promociju ovog mehanizma konsultacija. Odziv korisnika u procesu konsultacija i broj dostavljenih komentara je još jedan od izazova koji prioritetno treba rješavati.

Prvenstveno, potrebno je izvršiti promociju web aplikacije eKonsultacije i način njenog korištenja, prema stručnoj javnosti, udruženjima građana, a potom i široj javnosti. Takođe, institucijama koje još uvijek iskazuju potrebu, treba pružiti savjetodavnu podršku u procesu konsultacija i povremeno organizovati sastanke koordinatora konsultacija radi razmjene iskustava i prakse.

CILJEVI IZVJEŠTAJA

Osnovni cilj izvještaja Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine je da upozna Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i širu javnost o provođenju Pravila i uključenosti javnosti u proces izrade pravnih propisa u institucijama u 2017. godini. Izvještaj ukazuje i na napredak koji je postignut u oblasti konsultacija od donošenja Pravila i daje pregled preporuka za korake koje je potrebno da preduzmu institucije koje su dužne da primjenjuju Pravila, kako bi se proces nastavio unapređivati.

METODOLOGIJA

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je informacije predstavljene u izvještaju prikupilo:

- *Pregledom pravnih propisa koji regulišu oblast konsultacija;*
- *Anketiranjem institucija Bosne i Hercegovine o primjeni Pravila;*
- *Pregledom podataka i arhive web aplikacije eKonsultacije za provođenje konsultacija u izradi pravnih propisa <https://eKonsultacije.gov.ba>.*

ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA KONSULTACIJE

*Učešće javnosti u procesima izrade pravnih propisa propisano je **Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine**,¹ a detaljno uređeno **Pravilima**. Radi se o novim Pravilima koja je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine 20.12.2016. godine, a koja su stupila na snagu u januaru 2017.godine. Pravilima se propisuje postupak provođenja konsultacija sa zainteresovanom javnošću, po kojima postupaju ministarstva i drugi organi uprave Vijeća ministara Bosne i Hercegovine odnosno institucije Bosne i Hercegovine.*

Najznačajnija novina u odnosu na ranija Pravila je uvođenje web aplikacije eKonsultacije, kao mehanizma upravljanja konsultacijama i propisivanje njenog obaveznog korištenja kao minimalnog vida konsultacija sa javnošću u izradi pravnih propisa.

Pravila predviđaju da svaka institucija vodi i objavljuje spisak pravnih i fizičkih lica zainteresovanih za njene normativno-pravne aktivnosti. Zainteresovana lica se registruju putem web aplikacije eKonsultacije. Institucije u izradi propisa i drugih akata mogu konsultovati i druga lica koja nisu na spisku web aplikacije. Institucija može sklapati i sporazume sa organizacijama i pojedincima sa udruženjima i drugim pravnim licima koja su zainteresovana za njene normativno-pravne aktivnosti, a radi unapređenja normativnih procesa i procesa konsultacija.

Svaka institucija dužna je da imenuje koordinatora konsultacija i njegovog zamjenika, koji je odgovoran za koordinaciju svih obaveza institucije u vezi sa konsultacijama.

Svaka institucija kao dio svog godišnjeg programa rada izrađuje plan izrade propisa i drugih akata te ga objavljuje na web aplikaciji eKonsultacije. Plan izrade propisa i drugih akata treba da sadrži naznaku o tome koji od planiranih propisa i drugih akata imaju značajan uticaj na javnost, odnosno o kojim nacrtima akata će se provesti i dodatne konsultacije. O planu izrade propisa i drugih akata institucija takođe provodi konsultacije sa zainteresovanom javnošću.

¹ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, br. 11/05, 58/14 i 60/14.

Svaka institucija dužna je ispuniti minimalne obveze konsultacija u izradi pravnih propisa i drugih akata koje podrazumijevaju da institucija, nakon utvrđivanja prednacrtu ili nacrtu propisa:

a) postavi prednacrt propisa i drugog akta na web aplikaciju eKonsultacije, sa pozivom zainteresovanoj javnosti na dostavljanje pisanih prijedloga i primjedbi u kojem je naznačen rok za dostavljanje prijedloga i primjedbi,

b) omogući zainteresovanoj javnosti da u naznačenom roku dostavi prijedloge i primjedbe na prednacrt propisa i drugih akata putem web aplikacije eKonsultacije,

c) pošalje prednacrt propisa i drugog akta osobama koje se nalaze na spisku zainteresovanih pravnih i fizičkih lica na njihove registrovane e-mail adrese, uz poziv da u naznačenom roku dostave prijedloge i primjedbe putem web aplikacije eKonsultacije.

Rok za dostavljanje prijedloga i primjedbi na prednacrt pravnog propisa i drugog akta ne može biti kraći od 15 dana, od dana kada je prednacrt pravnog propisa postavljen na web aplikaciju eKonsultacije, odnosno 30 dana kod akta koji je označen kao akt koji ima značajan uticaj na javnost.

Uz poziv za dostavljanje prijedloga i primjedbi, institucija na web aplikaciju eKonsultacije postavlja i izjavu o svrsi pravnog propisa i drugog akta, kao i izvještaj o sveobuhvatnoj procjeni uticaja pravnog propisa i drugog akta ako je vršena sveobuhvatna procjena uticaja.

Pri konsultacijama o pravnim propisima koji imaju značajan uticaj na javnost, institucija može provesti i dodatne konsultacije poput javnih sastanaka ili okruglih stolova sa zainteresovanim pravnim i fizičkim licima, javne rasprave putem medija, radne sastanke sa pravnim i fizičkim licima na koje pravni propis može imati poseban uticaj.

Prilikom ocjene da li će pravni propis imati značajan uticaj na javnost institucija primjenjuje specifične kriterije propisane Pravilima i to u vezi sa pravnim propisima koji mogu imati fiskalni, ekonomski, socijalni učinak i uticaj na životnu sredinu. Prilikom razmatranja nivoa uticaja na javnost, institucija može u obzir uzeti i druge kriterije poput toga: da li pravni propis predstavlja novinu, da li je svrha pravnog propisa prilagođavanje novim tehnološkim promjenama, da li je obaveza izmjene ili donošenje novog pravnog propisa rezultat sudske odluke kojima je prethodni pravni propis ili neke njegove odredbe oglašene nevažećim, te pretpostavljeni broj osoba na koje se pravni propis odnosi.

Institucija razmatra zaprimljene prijedloge i primjedbe tokom procesa konsultacija te ih prihvata, djelimično prihvata ili odbacuje, uz sumarno obrazloženje relevantnih prijedloga i primjedbi koji su prihvaćeni ili odbačeni, a koji su sastavni dio izvještaja o provođenju konsultacija. Institucija o provedenim konsultacijama sačinjava izvještaj koje sadrži sumarni pregled osnovnih pitanja koja su se javila tokom konsultacija, stajališta koja su u vezi s ovim

pitanjima zagovarana od strane učesnika konsultacija, te obrazloženje stavova koje je institucija zauzela u vezi ovih pitanja.

Izveštaj je sastavni dio obrazloženja pravnog propisa ili drugog akta, odnosno izvještaja o provođenju sveobuhvatne procjene uticaja pravnog propisa koje zamjenjuje obrazloženje pravnog propisa ili drugog akta.

Prilikom podnošenja nacrtu ili prijedloga pravnog propisa ili drugog akta Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na usvajanje, institucija prilaže pisani akt kojim: izjavljuje da su ispunjene minimalne obaveze konsultacija u skladu sa Pravilima, izjavljuje da li nacrt ili prijedlog pravnog propisa ili drugog akta ima značajnog uticaja na javnost ili ne, te obrazlaže svoj zaključak, obrazlaže odluku o obliku dodatnih konsultacija koju je donijela i opisuje dodatne konsultacije koje je izvršila te izjavljuje da prilaže izvještaj o provedenim konsultacijama (član 22.).

Izjavu i izvještaj institucija postavlja i na web aplikaciju eKonsultacije.

U izuzetnim slučajevima, rukovodilac institucije može predložiti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da oslobodi instituciju od obaveze provođenja konsultacija, ako ocijeni da je takva odluka opravdana zbog: hitnih okolnosti radi zaštite zdravlja i sigurnosti građana i imovine ili potrebe usvajanja budžeta, nepredviđene međunarodne obaveze, sudskog poništenja dijela ili cjelokupnog propisa. Bez prethodno pribavljenog zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, nijedna institucija Bosne i Hercegovine ne može biti izuzeta od obaveze provođenja konsultacija.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će odbiti da uvrsti nacrt ili prijedlog propisa ili drugog akta na dnevni red sjednice, ukoliko institucija BiH nema popunjenu i pečatom i potpisom rukovodioca institucije ovjerenu izjavu iz člana 22. Pravila ili zaključak Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za oslobađanje od obaveze provođenja konsultacija.

Prilikom prosljeđivanja prijedloga propisa ili drugog akta Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine ili Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na usvajanje, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine prilaže izjavu iz člana 22. ili zaključak o oslobađanju od obaveze konsultacija.

*Pojedine institucije Bosne i Hercegovine izradile su i **vlastite interne procedure** za provođenje Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa, koje detaljnije razrađuju procedure i prilagođavaju ih specifičnim potrebama svake institucije.*

Preduslov za uspješno funkcionisanje je redovno ažuriranje informacija o zakonodavnim aktivnostima, te zainteresovanost registrovanih udruženja i pojedinaca.

KONSULTACIJE U PRAKSI

Na upitnik Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine odgovorile su 34 institucije, uključujući svih 9 ministarstava Bosne i Hercegovine. Na web aplikaciju eKonsultacije registrovano je 39 institucija te ovaj izvještaj obuhvata i podatke institucija koje nisu dostavile odgovore u mjeri u kojoj ih je bilo moguće dobiti kroz web aplikaciju eKonsultacije.

Tabela 1. Status odgovora na upitnik Ministarstva pravde BiH i oblici korištenih konsultacija

	<i>Institucija</i>	<i>Odgovor</i>	<i>ekonsultacije</i>	<i>drugi vidovi konsultacija</i>
1	<i>Ministarstvo civilnih poslova BiH</i>	x	x	
2	<i>Ministarstvo finansija i trezora BiH</i>	x		
3	<i>Ministarstvo vanjskih poslova BiH</i>	x		
4	<i>Ministarstvo komunikacija i prometa BiH</i>	x	x	
5	<i>Ministarstvo odbrane BiH</i>	x	x	
6	<i>Ministarstvo pravde BiH</i>	x	x	X
7	<i>Ministarstvo sigurnosti BiH</i>	x	x	X
8	<i>Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH</i>	x	x	
9	<i>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH</i>	x		x
10	<i>Agencija za državnu službu BiH</i>	x	x	
11	<i>Agencija za identifikacione isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH</i>		x	
12	<i>Agencija za javne nabavke BiH</i>	x	x	
13	<i>Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH</i>	x	x	
14	<i>Agencija za osiguranje u BiH</i>	x	x	x
15	<i>Agencija za policijsku podršku BiH</i>	x	x	
16	<i>Agencija za poštanski promet BiH</i>	x		x
17	<i>Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH</i>	x		
18	<i>Agencija za rad i zapošljavanje BiH</i>	x		
19	<i>Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH</i>			
20	<i>Agencija za sigurnost hrane BiH</i>	x	x	
21	<i>Agencija za statistiku BiH</i>	x	x	
22	<i>Agencija za unapređenje stranih investicija u BiH</i>	x	x	X
23	<i>Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH</i>	x	x	
24	<i>Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH</i>	x	x	x
25	<i>Direkcija za ekonomsko planiranje BiH</i>	x		

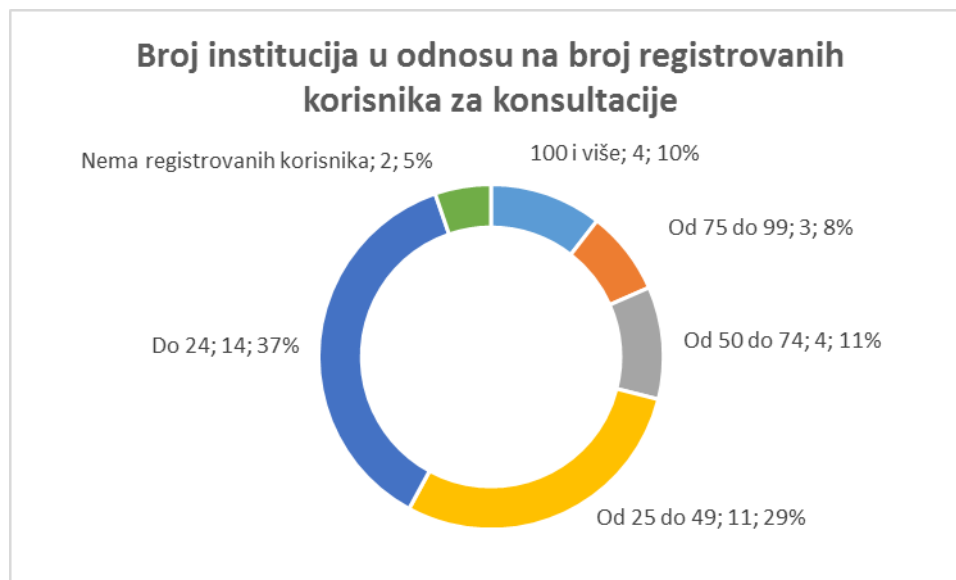
26	Direkcija za europske integracije BiH	x	x	x
27	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost	x		
28	Granična policija BiH	x	x	
29	Institut za intelektualno vlasništvo BiH	x	x	
30	Institut za mjeriteljstvo BiH			
31	Institut za standardizaciju BiH	x	x	
32	Konkurencijsko vijeće			
33	Regulatorni odbor željeznica BiH	x	x	
34	Služba za poslove sa strancima BiH	x	x	
35	Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja	x	x	
36	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	x	x	
37	Ured koordinatora za reformu javne uprave	x	x	x
38	Ured za veterinarstvo	x	x	

Evidencija zainteresovanih organizacija civilnog društva i pojedinaca

Član 3 Pravila predviđa vođenje spiska zainteresovanih organizacija civilnog društva i pojedinaca.

Broj registrovanih korisnika za konsultacije kreće se od 1 do 225. Najveći broj korisnika imaju Ministarstvo pravde BiH (225), Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (116), Ministarstvo sigurnosti BiH (111) i Ministarstvo civilnih poslova BiH (104). Dvije institucije nemaju registrovane korisnike (Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH i Direkcija za ekonomsko planiranje BiH). Kod većine institucija koje koriste web aplikaciju eKonsultacije pojavljuju se iste osobe i organizacije, a na spiskovima je vidljiv i određeni broj institucija Bosne i Hercegovine. Pojedine institucije vode i vlastite spiskove zainteresovanih organizacija koje koriste prilikom organizovanja drugih vidova konsultacija (npr. dostavljanje nacrtu akata ili javne rasprave, stručni skupovi i sl.) Ukupan broj registrovanih korisnika web aplikacije u decembru 2017. godine je 1483.

Grafikon 1: Broj registrovanih pravnih i fizičkih lica za učešće u konsultacijama pri institucijama

Javnost normativno-pravnih aktivnosti

Član 7 Pravila obavezuje institucije da ispune minimalne obaveze konsultacija pri izradi svih pravnih propisa, koje se ogledaju u postavljanju prednacrtu pravnog propisa na internet stranicu, web aplikaciju eKonsultacije i direktno dostavljanje akta sa pozivom za dostavljanje komentara registrovanim korisnicima. 29 institucija koje su dostavile podatke navodi da ispunjava ove obaveze, dvije ne, dok tri djelimično ispunjavaju obaveze minimalnih konsultacija. U obrazloženjima negativnih odgovora, institucije navode da ili nemaju registrovanih korisnika ili u 2017. godini nisu pripremale pravne propise, već su konsultacije provodile u vezi sa drugim aktima poput programa rada i sl.

Na web aplikaciju eKonsultacije je u vrijeme pripreme izvještaja registrovano 39 institucija. Ukupno je provedeno 111 konsultacija, te je objavljeno 106 izvještaja o provedenim konsultacijama, pri čemu su najviše konsultacija proveli:

- Ministarstvo pravde BiH (12 konsultacija);
- Ministarstvo civilnih poslova BiH (12 konsultacija);
- Ministarstvo sigurnosti BiH (6 konsultacija);
- Agencija za javne nabavke BiH (6 konsultacija)
- Direkcija za evropske integracije BiH (35, konsultacije o pojedinačnim poglavljima upitnika Evropske unije).

Ostale institucije provele su manje od 5 konsultacija, dok 9 institucija nije imalo konsultacije ili nije dalo odgovor na ovo pitanje. U najvećem broju odgovora (30 od 34) vidljivo je da se broj provedenih konsultacija i objavljenih izvještaja o konsultacijama podudara, odnosno da je proces konsultacija zatvoren na odgovarajući način.

Članovima 6 i 10 Pravila propisano je da prilikom izrade godišnjeg plana izrade pravnih propisa i drugih akata institucija utvrđuje da li planirani pravni propisi i akti imaju značajnog uticaja na javnost. Od 34 institucije koje su dostavile odgovore, 12 institucija ne vrši ovu procjenu. 6 institucija ne obavještava direktno korisnike o početku konsultacija.

Tabela 2. Da li vaša institucija procjenjuje da li pravni propisi u godišnjem programu rada imaju značajan uticaj na javnost?

Ministarstvo civilnih poslova BiH	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Ministarstvo odbrane BiH	Ministarstvo pravde BiH	Ministarstvo sigurnosti BiH	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
DA	DA	NE	DA	DA	NE	NE	DA	NE

Osim minimalnih obaveza konsultacija, Pravila omogućavaju institucijama da kod pravnih propisa od značaja za javnost provedu i druge vidove konsultacija. Devet institucija koristilo je i druge vidove konsultacija osim minimalnih, a radilo se o stručnim javnim skupovima i okruglim stolovima. Drugi vidovi konsultacija su korišteni kod izrade minimalno 13 pravnih propisa i drugih akata.

Tabela 3. Da li je institucija koristila i druge vidove konsultacija u izradi propisa?

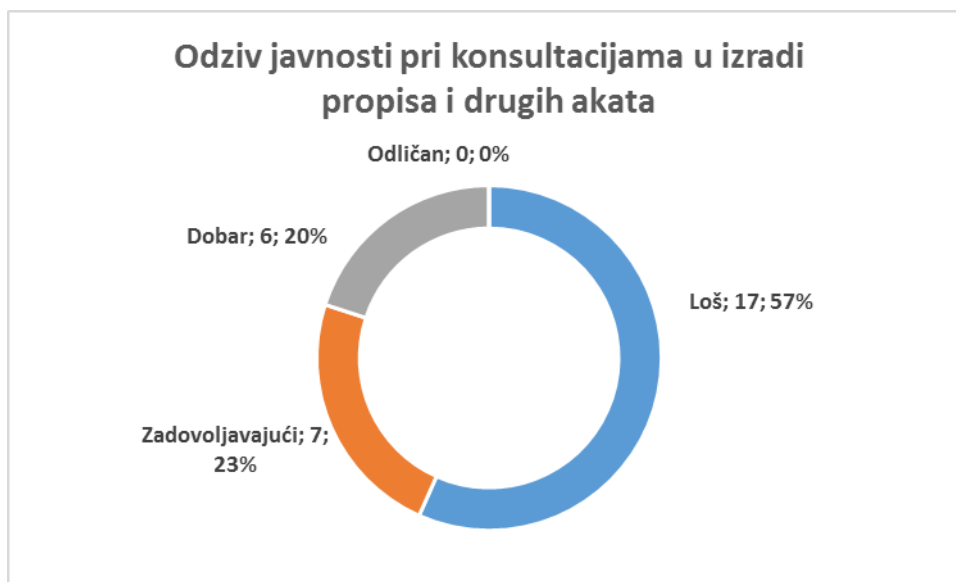
Ministarstvo civilnih poslova BiH	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Ministarstvo odbrane BiH	Ministarstvo pravde BiH	Ministarstvo sigurnosti BiH	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
NE	NE	NE	DA	NE	DA	DA	NE	NE

Može se zaključiti da je u oblasti javnosti normativno-pravnih aktivnosti učinjen značajan napredak, posebno u smislu registracije institucija i korištenja web aplikacije eKonsultacije. Web aplikacija eKonsultacije omogućava sveobuhvatno i pravovremeno informisanje i učešće javnosti u izradi pravnih propisa, uz preduslov njenog ažurnog korištenja prvenstveno od strane institucija, odnosno zaduženih službenika, a potom i zainteresovane javnosti.

Ishod konsultacija

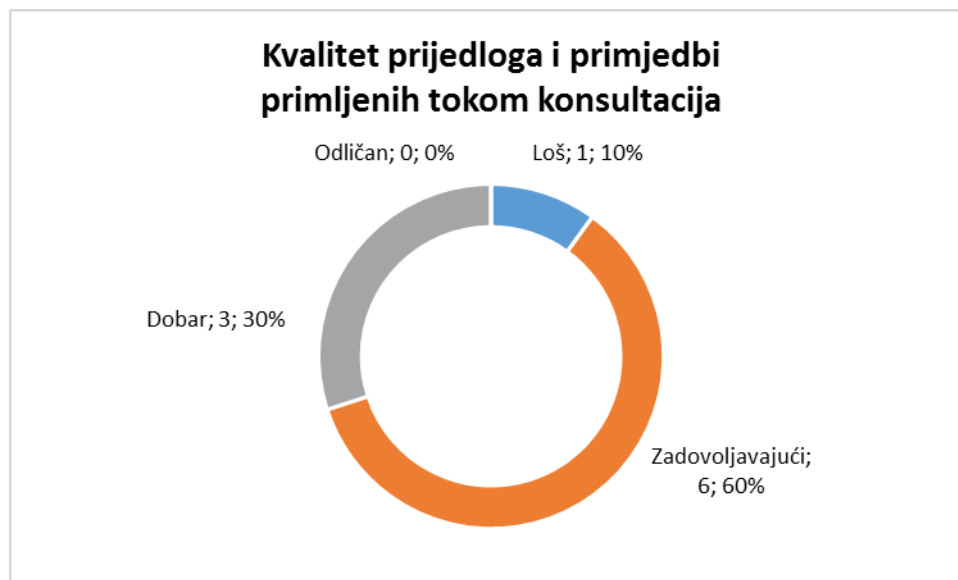
Odziv pravnih i fizičkih lica u procesu konsultacija je i dalje vrlo nizak. Nijedna institucija ne smatra odziv organizacija odličnim, a samo 6 njih odziv ocjenjuju dobrim. 24 institucije su navele da je odziv loš ili zadovoljavajući. 11 institucija smatra da je odziv bolji pri konsultacijama uživo, dok 9 smatra da je odziv bolji u on line konsultacijama. Ostale institucije nisu dale odgovor na ovo pitanje.

Grafikon 2: Ocjena odziva javnosti u procesima konsultacija koju su dale anketirane institucije

13 institucija navelo je da nisu dobile nikakve prijedloge i primjedbe tokom konsultacija koje su provodile u 2017. godini. Od 10 institucija, koje su dobile prijedloge i primjedbe, 3 institucije su ih ocijenile dobrim, 6 zadovoljavajućim, a jedna lošim.

Grafikon 3. Ocjena kvaliteta prijedloga i primjedbi javnosti koju su dale anketirane institucije

Navedenih 10 institucija izjasnilo se i o stepenu prihvatanja prijedloga i primjedbi koje su dostavila pravna i fizička lica tokom konsultacija. 4 institucije navode da su prihvatile od 50-80% komentara. Kada je riječ o prihvatanju sugestija civilnog društva i pojedinaca u izradi pravnih propisa, 2 institucije navode da su prihvatile više od 80% sugestija, 2 institucije da su prihvatile 50 do 80% sugestija, 3 da su prihvatile 20-50% sugestija te jedna da je prihvatila manje od 20% sugestija. Kada je riječ o stručnosti pravnih i fizičkih lica uključenih u konsultacije, institucije uglavnom smatraju da je ona na zadovoljavajućem ili dobrom nivou.

Preporuke institucija

Polovina institucija koje su odgovorile na upitnik (17) navodi da im je potrebna dodatna podrška za provođenje konsultacija. Najpotrebnija je redovna tehnička i savjetodavna podrška za korištenje web aplikacije eKonsultacije, a nakon toga obuka voditelja konsultacija i razmjena iskustava između institucija.

20 institucija dalo je sljedeće preporuke za unapređenje efekata procesa konsultacija:

- **Promocija on line konsultacija**
 - Promocija web aplikacije eKonsultacije i edukacija javnosti (10);
 - Direktno pismeno ili usmeno obavještanje javnosti o početku konsultacija (1);

- **Tehnička unapređenja aplikacije**
 - *Učiniti sistem još jednostavnijim za korištenje, pojednostaviti način prijavljivanja i učestvovanja za krajnje korisnike (2);*
 - *Uraditi unapređenje (upgrade) web aplikacije (1);*
 - *Uspostaviti aplikaciju za smartphone (mobilne konsultacije) (1);*

- **Unapređenje normativnog okvira**
 - *Uvesti duži rok za proces konsultacija (1);*
 - *Kreirati obrazac izjave u skladu sa članom 22. Pravila, tako da voditelj konsultacija ima uvid u pojedinačna pitanja javnosti, a ne zbirna (1);*
 - *Propisati obaveznu primjenu eKonsultacija institucijama kod kojih je propisima definisano da rukovodioci institucije donose podzakonske akte te ih takve dostavljaju na objave u Službeni glasnik BiH (1).*

ZAKLJUČCI

Na osnovu analize mogu se izvesti sljedeći zaključci u vezi sa primjenom Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine:

- *Pravila daju jasan okvir za provođenje konsultacija i učestvovanje i uticaj javnosti u izradi pravnih propisa. U skladu sa potrebama uočenim u prethodnom izvještaju, Pravila su obuhvatila i korištenje web aplikacije eKonsultacije koja postoji od 2016. godine. Pravilima je proširen obim obaveznih minimalnih konsultacija na konsultacije putem vlastite web stranice institucija, eKonsultacija i direktnog dostavljanja poziva i predmeta konsultacija registrovanim pravnim i fizičkim licima.*
- *Sve institucije su imenovale koordinate konsultacija i njihove zamjenike, kao i voditelje konsultacija. Mali broj institucija ugradio je opis poslova konsultacija u opise poslova službenika zaduženih za ova pitanja i opis poslova resora koji su dužni da sarađuju sa koordinatorima konsultacija tokom tog procesa.*
- *Broj institucija koje koriste eKonsultacije povećan je sa 25 na 39 u 2017. godini.*
- *Odziv korisnika u procesima konsultacija i broj dostavljenih sugestija i komentara još uvijek je mali. 13 institucija navodi da nije dobilo nikakve komentare u procesu konsultacija, dok 10 odziv smatra niskim.*
- *Institucije postepeno grade kapacitete za korištenje web aplikacije eKonsultacije i potreba za stalnom podrškom u ovom procesu se postepeno smanjuje.*

PREPORUKE

Na osnovu analize prakse konsultacija i sugestija institucija, mogu se izvesti sljedeće opšte preporuke:

- *Neophodno je prilikom planiranja aktivnosti na izradi propisa i drugih akata utvrditi da li oni imaju značajan uticaj na javnost, kako bi koordinatori blagovremeno imali informaciju i mogli planirati proces konsultacija.*
- *Neophodno je izvršiti intenzivnu promociju Pravila o konsultacijama i web aplikacije eKonsultacije prvenstveno prema stručnoj javnosti i organizacijama civilnog društva, a potom i široj javnosti. Promociju treba koordinirati Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, dok svaka institucija treba iskoristiti i vlastite resurse za ovu svrhu.*
- *Potrebno je redovno pratiti i evaluirati zainteresovanost javnosti za procese konsultacija i blagovremeno učiniti dodatne napore da se osigura što šira dostupnost informacije o procesima konsultacija.*
- *Institucijama koje su za to iskazale interes i koje su se kasnije uključile u korištenje web aplikacije eKonsultacije treba omogućiti kontinuiranu savjetodavnu podršku. Blagovremeno i u skladu sa mogućnostima treba organizovati sastanke koordinatora konsultacija i njihovih zamjenika radi razmjene iskustava i unapređenja prakse.*
- *Potrebno je detaljnije ispitati uopšteno iskazane potrebe u anketi za unapređenjem propisa i web aplikacije eKonsultacije, kako bi se razmotrila opravdanost preduzimanja ovih aktivnosti.*